

Aalestrup

- To bebyggelser fra førromersk jernalder

Kamilla Fiedler Terkildsen



Kulturhistorisk Rapport

Viborg Museum 2012

Bygherrerapport nr. 70

Bygherre: Aalestrup Kommune

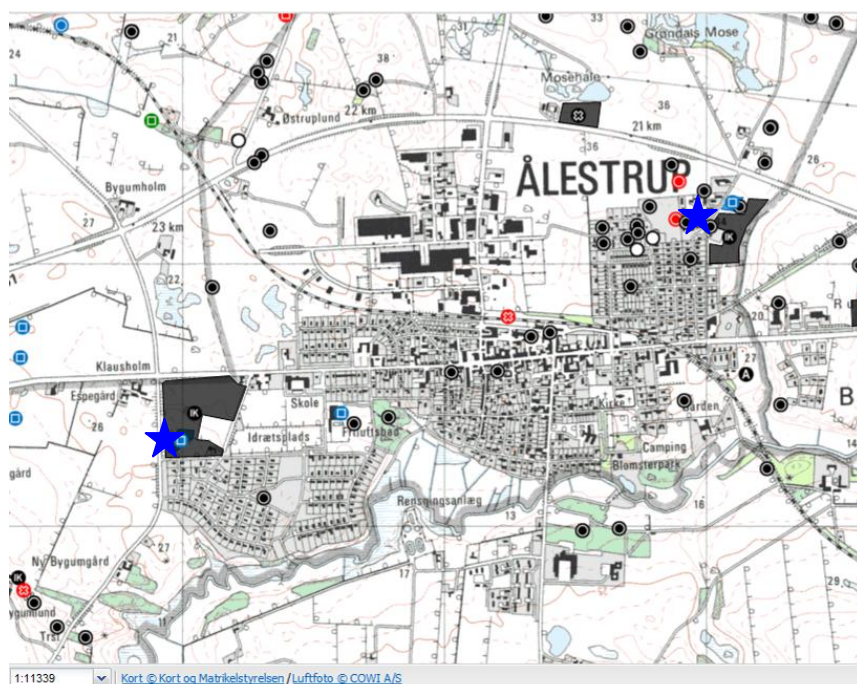
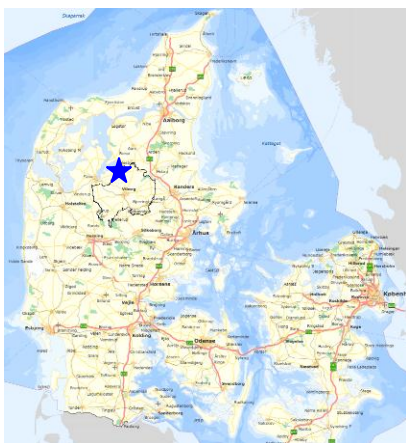
ISBN 978-87-92778-21-5

Indledning

I 2006 undersøgt Viborg Museum to bebyggelser fra førromersk jernalder (den ene var formentligt allerede beboet fra slutningen af bronzealderen) i hver sin ende af Aalestrup, dels mod nordøst, dels mod sydvest.

Begge bebyggelser har ligget på samme sted over flere generationer og husene har således afløst hinanden. Det ene sted er der undersøgt syv huse, det andet sted otte.

De to samtidige bebyggelser er små brikker til historien om de mennesker der boede i Aalestrup for ca. 2500 år siden.



Figur 1. Kort over placering (blå stjerner).

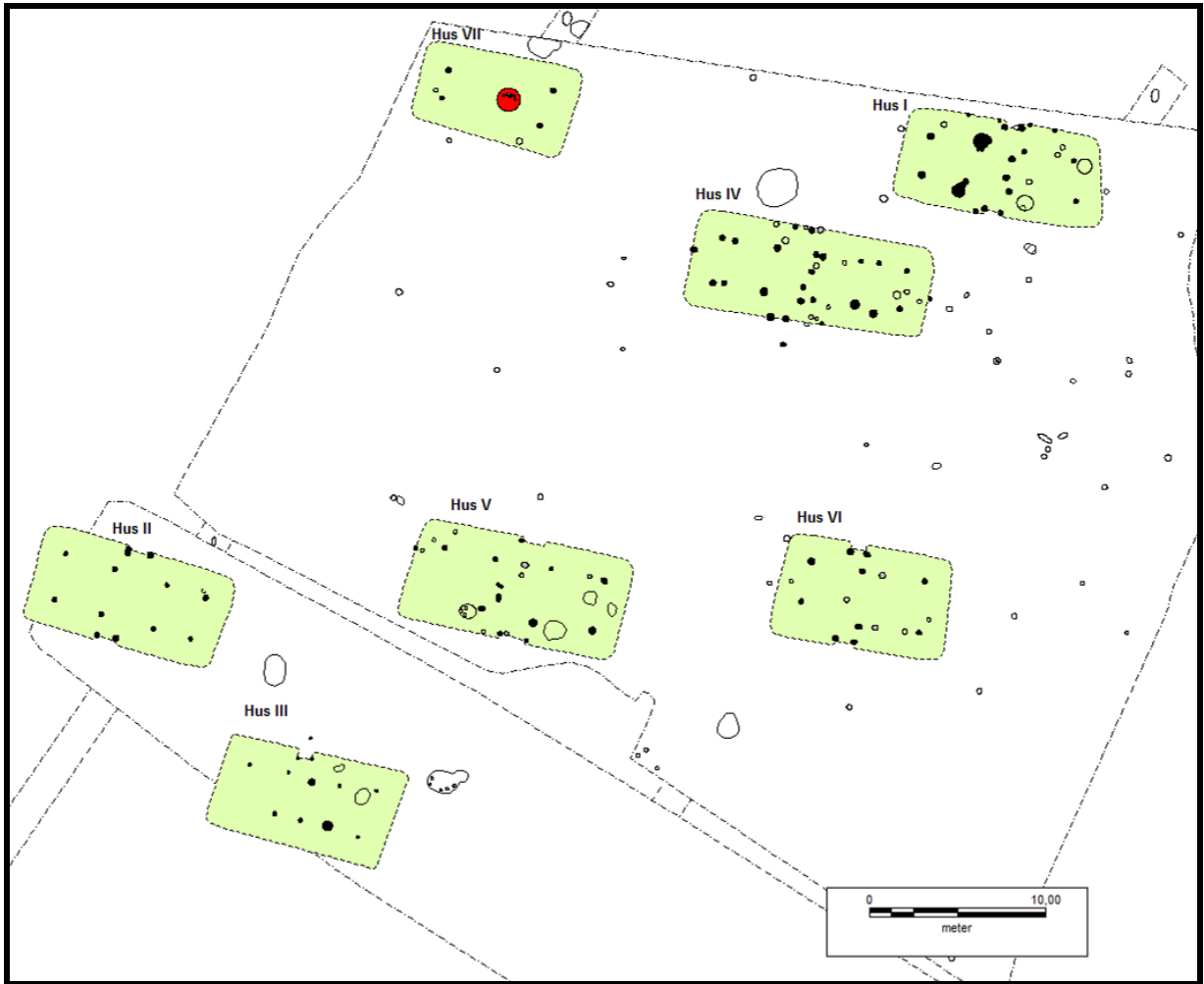
Gennemgang

Aalestrup Nordøst

I foråret 2006 foretaget udgravninger øst for Pilevej i det område, der i dag hedder Pilevænget. Her lå i begyndelsen af jernalderen en lille bebyggelse med to til tre huse. Husene har holdt op mod 50 år, og så har man måtte bygge nye, efterhånden som den bærende konstruktion rådnede. Man har måske boet her et par århundreder, inden man er flyttet videre til et nyt sted, der kunne opdyrkes. Ved udgravningen blev der undersøgt syv huse, som altså ikke alle har ligget der samtidig.

Bebyggelsen lå med udsigt over den lille lavning, hvor bækken løb mod øst. Her har der været gode græsningsforhold for pladsens dyr, og det har været nemt at skaffe hø til vinterforråd.

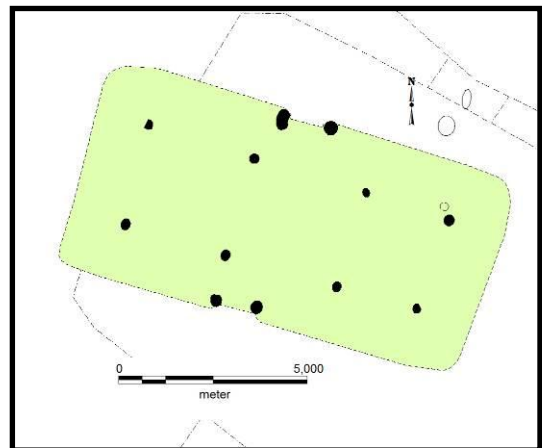
De syv huse på pladsen ligger i to klynger omkring et tomt område. Måske har der her været en fælles plads eller en vej, der mod øst førte ned til engen og mod vest førte ind på det tørre land, hvor markerne sikkert lå, og videre mod nabobebyggelsen.



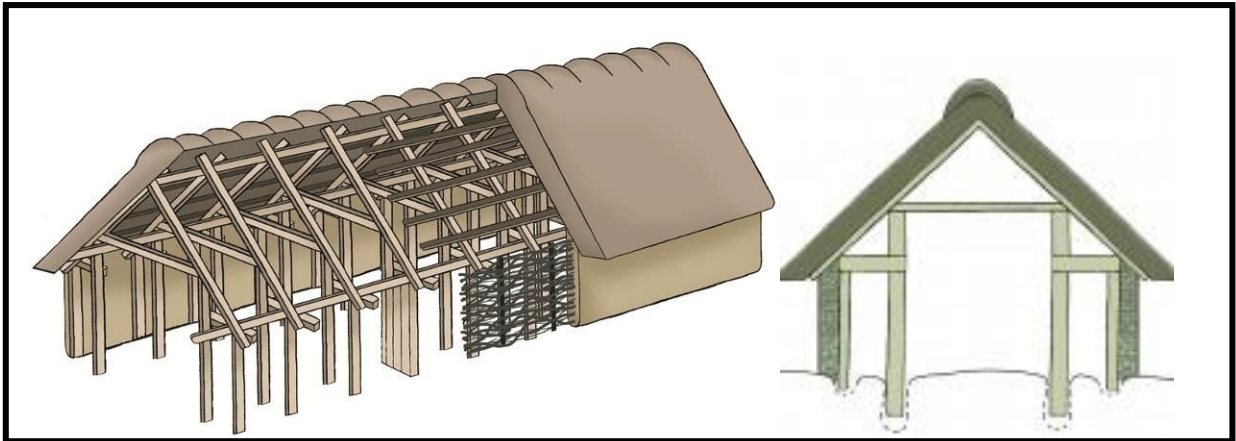
Figur 2. Bebyggelsen ved Aalestrup Nordvest.

Husene i ældre jernalder er bygget med tagbærende stolper, der står parvis inde i huset, såkaldte treskibede langhuse. Det betyder, at husene bliver delt op på langs i tre dele af de ”søjler”, der går ned gennem huset.

Oftest er kun sporene efter de tagbærende stolper bevaret, men på nogle pladser er også spor efter indgange, skillerum og endda vægge bevaret. Husene rummede både beboelse og stald. Beboelsen var normalt mod vest, mens stalden var mod øst.

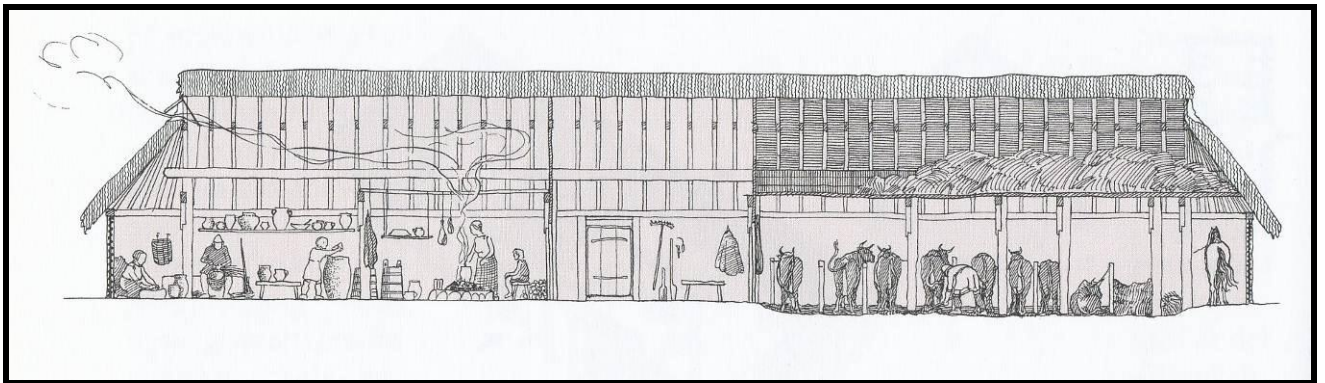


Figur 3. Hus II.



Figur 4. Konstruktionen af et treskibet hus. Illustration Odense Bys Museer.

Det treskibede langhus er oldtidens typehus. Hustypen kendes fra bronzealderen og hele vejen op gennem jernalderen til vikingetiden (altså i mindst 2500 år). Over de mange år konstruktionsformen anvendes, ændres husene selvfølgelig; de bliver længere eller kortere, bredden kan variere lidt og det samme kan spændet mellem stolperne, ligesom væggenes form og konstruktion forandres, men det bærende element i husene - sættene af tagbærende stolper - består. Ud fra de øvrige konstruktionselementer kan husene adskilles, og derfor giver grundformen af husene ofte en ide om dateringen af pladsen. Der er dog tale om brede dateringer i forhold til dem, der kan opnås ved hjælp af andet fundmateriale og eventuelt naturvidenskabelige analyser.



Figur 5. Indretningen af et langhus. Illustration: Kulturarvsstyrelsen.

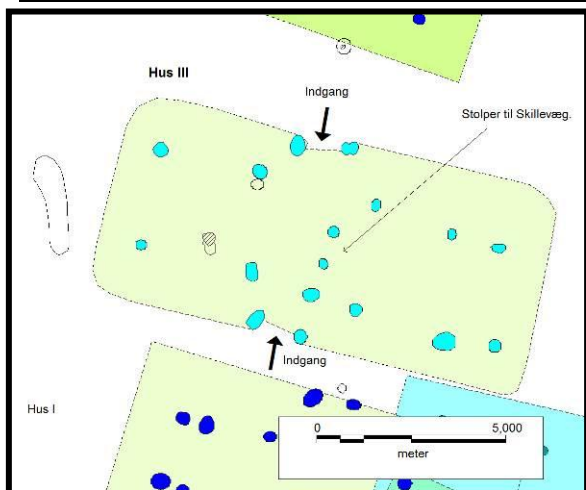
På pladsen var der ud over husene flere gruber. Det er formentlig råstofgruber, som har været gravet for at skaffe ler eller sand til husbyggeri eller fremstilling af lerkar. Gruberne er senere blevet brugt til bortskaffelse af affald, og derfor er der fundet ganske mange stykker af lerkar i dem. Det er ud fra disse stykker, det er muligt at sige, at pladsen var beboet i jernalderens begyndelse fra ca. 500-300 f.Kr., den periode arkæologer kalder for ældre førromersk jernalder eller keltisk jernalder.



Figur 6. Eksempler på karakteristiske lerkarskår.

Aalestrup Vest

To kilometer vest for denne bebyggelse undersøgte museet få måneder senere, på det der i dag hedder Solbærvej, endnu en samling gårde, hvoraf de fleste ligeledes formodes at være fra jernalderens begyndelse, om end mindst et hus er fra bronzealderen.



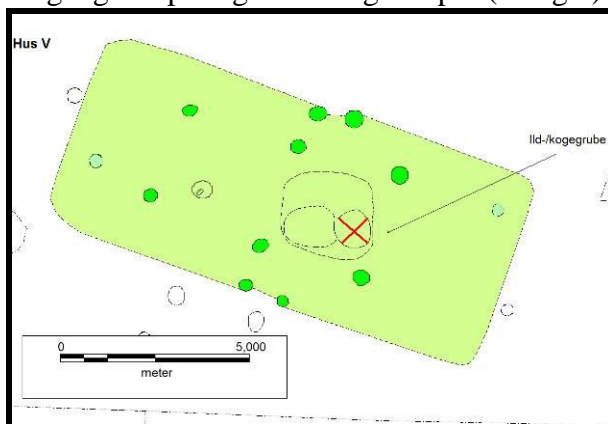
Denne bebyggelse ligger umiddelbart syd for en mindre slugt, og mod øst har der langt op i tiden været fugtige engområder. Desuden er der kun 500 m ned til Simested Ådal og engene her. Bebyggelsens marker skal måske findes længere mod vest på det tørre land.

Selve bebyggelsen består af 8 huse, og det ses tydeligt, at alle ikke kan være samtidige da Hus I, Hus VII og Hus IX ligger oven i hinanden. Ligesom ved bebyggelsen mod nordvest har der

Figur 7. Hus 3 med stolpehuller efter indgang og skillevæg.

formodentligt ligget 2-3 huse samtidigt, og bebyggelsen her har så strakt sig over et par århundreder.

Også her er husene treskibede langhuse, og flere af husene har bevaret spor af indgangsstolper og skillevægsstolper (se fig 7).



Figur 8. Hus V med koge-grube i midten.

Figur 9. Hus V med landmålestokke sat i stolpehullerne.

I et enkelt hus blev der også fundet en såkaldt ild-/koge-grube, d.v.s. en jordovn, der har været brugt til madlavning. Sådanne gruber findes normalt ikke i huse fra jernalderen, men mere typisk i huse fra slutningen af bronzealderen, derfor må i hvert fald dette hus være ældre end de øvrige. Enkelte af de andre kan også være fra slutningen af bronzealderen, men hovedparten formodes at skulle dateres til jernalderens begyndelse.

På denne plads er der ikke fundet gruber med store mængder lerkarskår, men til gengæld er der i flere er stolpehullerne fundet dele af lerkar. Således er der i det ene indgangsstolpehul til hus I fundet et lille lerkar med hul i bunden. Der er tale om et såkaldt sikar, som formentlig har været brugt til ostefremstilling. Karet kan ikke være havnet i stolpehullet ved en tilfældighed, så måske er der tale om et husoffer, altså et lerkar nedsat for at beskytte huset og dets beboere. Da det nu er et kar, som er relateret til både mad og husdyr, har det måske også skulle sikre velstanden (frugtbarheden) i huset.



Figur 10. Sikar fra hus I.

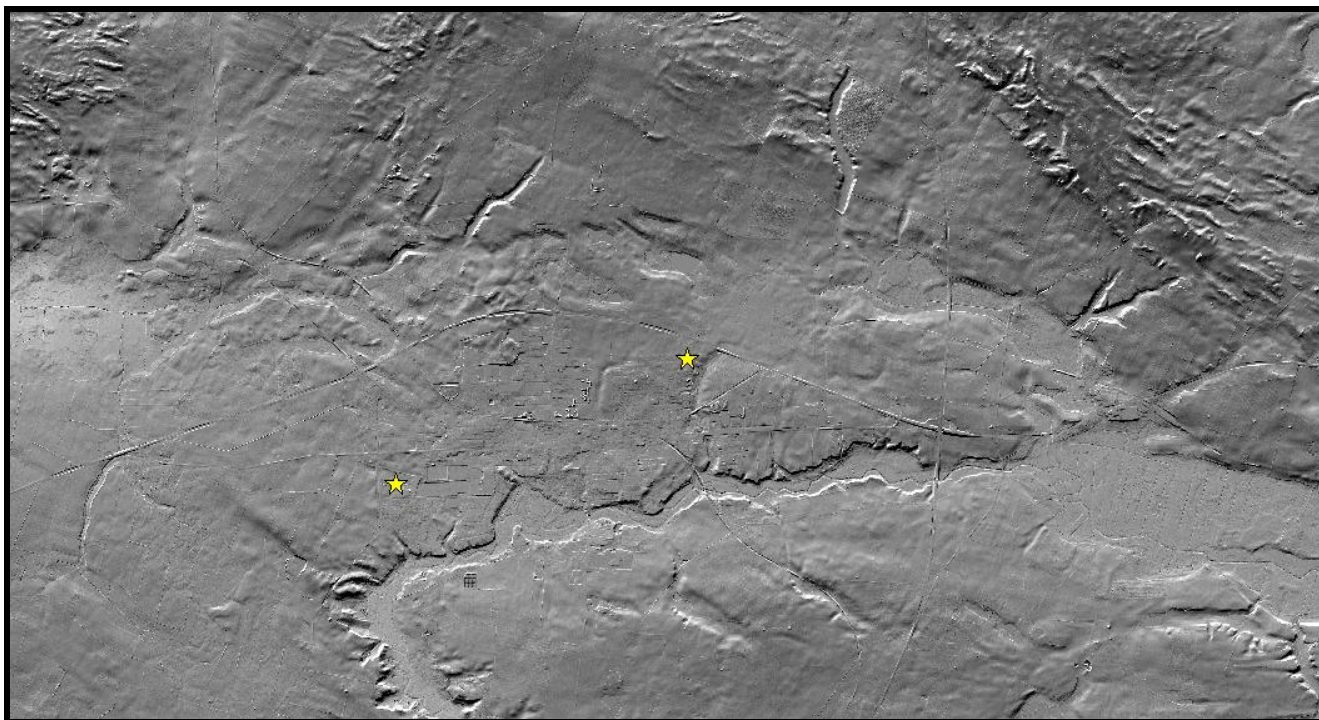
Bebyggelserne set i lokalt perspektiv

Undersøgelsen af de to bosættelser har været med til at udvide vores viden om periodens bosættelsesmønster i området.

Aalestrup ligger på, hvad der i jernalderen næsten har fremstået som en ”ø” mellem Simested å mod syd og en bæk og moseområder mod nord, der mod øst samles i et større engområde omkring Simested å. Mod vest ved Bigum afgrænses området ligeledes af et område med bæk og mose. I dag er store dele af arealerne drænet og dyrkes konventionelt, så området opleves ikke afgrænset på samme måde. Midt mellem disse vådområder lå altså et tørt stykke land, velegnet til bebyggelse og agerbrug. Den lille ”ø” er ca. 6 km lang og ca. 1 km bred (se Figur 11).

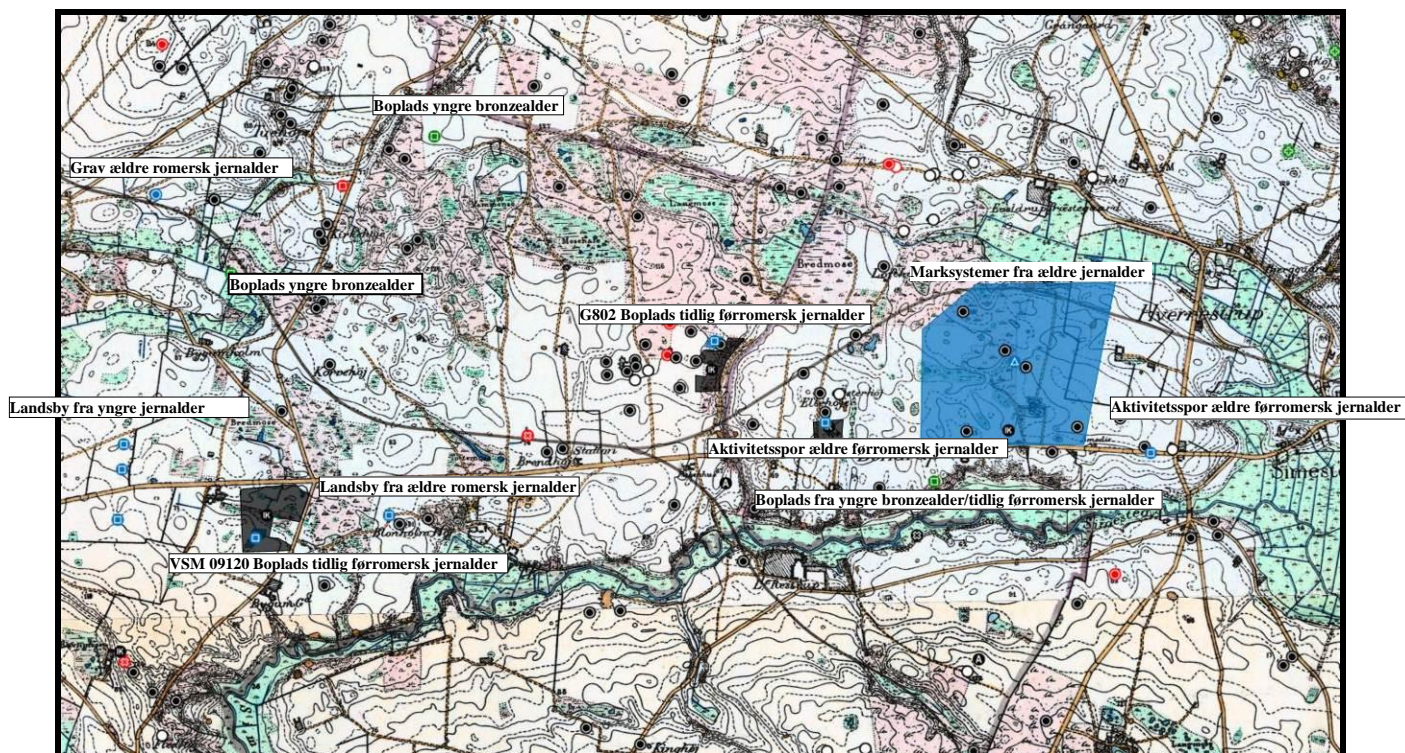
Som det ses på kortet (Figur 12) er der rigtigt mange fund i området, det har været et attraktivt sted i hele oldtiden. Som det ses på kortet er der rigtig mange fund fra både bronzealder og senere i jernalderen, men også pladser samtidig med de her undersøgte kendes.

Således er der fundet spor af bebyggelse fra sen bronzealder to steder (mod vest). Ligeledes er der to steder længere mod øst fundet spor af aktiviteter/ bebyggelse fra ældre førromersk jernalder. Her er der ikke udgravet huse, men det kan skyldes, at der er tale om relativt små områder/begrænsede udgravninger, hvor det kun er kanten af bopladsen, man har fundet. Af samme årsag er dateringen også lidt usikker. Mod øst er der desuden registreret ”oldtidsagre” fra ældre jernalder. De består af marksystemer, hvor lodderne er delt op af små diger. Det tyder på, at markerne har været brugt gennem flere generationer, og de må derfor være blevet gødet. I området ved sportspladsen ved skolen, er der undersøgt dele af en byhøj med velbevarede hustomter m.v. fra omkring 100. f.Kr. og nogle århundrede frem i tiden. Måske samledes de mange mindre bebyggelser her.



Figur 11. På højdemodellen kan man trods de moderne anlæg få en fornemmelse af, at området ligger højere end de omgivne engområder. Afgrænsningen er ikke så tydelig mod vest.

Man får således et godt indtryk af et bebyggelsesmønster i starten af jernalderen med spredtliggende gårde - en til tre stykker sammen. Selvom der ikke er tale om egentlige landsbybebyggelser, har der formentlig været en tæt kontakt og en vis fællesskabsfølelse bebyggelserne imellem. Det har dog været nødvendigt med klare aftaler, om hvem der dyrkede hvor, og hvor kvæget kunne græsse, hvis stridigheder skulle undgås.



Figur 12. Arkæologiske lokaliteter i området omkring Aalestrup.

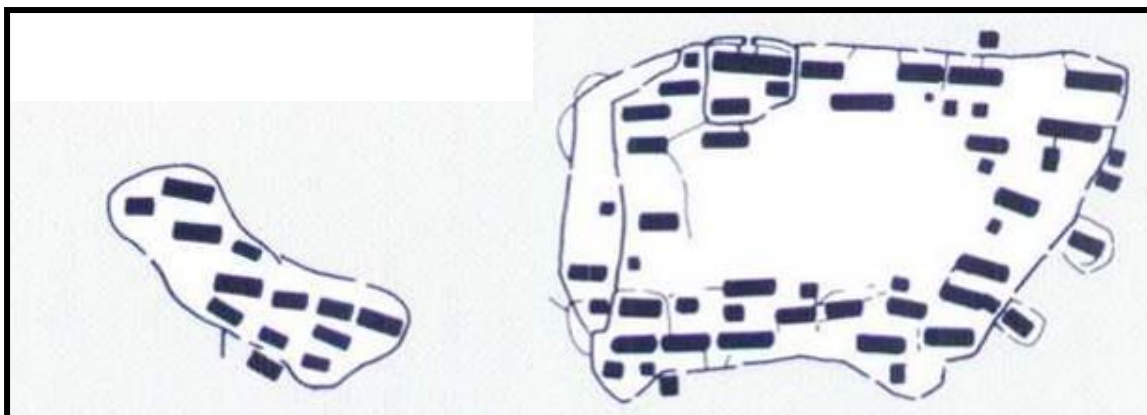
Vi har således et ganske godt billede af tidens bebyggelse og kan også tænke os til, hvordan livet har formet sig for jernalderens bønder.

Om sommeren græssede dyrene i engene, her samledes også vinterforråd til dem. De vigtigste dyr kom på stald om vinteren, mens de øvrige måtte nok nøjes med lidt læ mellem huse. Markerne blev passet og gødet med dyrenes gødning, som kunne samles op i stalden, og når de blev holdt nær husene. Man har dyrket korn - især hvede, men man har også samlet spiselige frø, nødder og frugt i naturen.

Men hvordan med døden? Vi har i området ingen grave fra perioden, hvilket kan virke overraskende når man tænker på de mange spor af bebyggelser. Imidlertid er gravskikken i begyndelsen af jernalderen totalt domineret af brandgrave, som ofte kun indeholdt ganske få eller ingen genstande. Man blev brændt med sin klædedragt på, og fra resterne af ligbålet blev brændte ben og evt. dragtudstyr fremdraget og lagt i en urne, en beholder af organisk materiale eller bare direkte i jorden. Det er ikke en gravtype, der let opdages, når den langsomt bliver nedpløjet eller fjernes ved anlægsarbejde, derfor er de fleste grave nok i dag forsvundet, og de resterende er svære at finde. Gravpladserne er ofte små med mindre end 20 grave, hvilket også gør dem sværere at opdage. Brandgravene er gravet ned i en flad mark formentlig ikke langt fra bebyggelsen, eller gravpladserne er anlagt ved foden af ældre høje. Derfor er det nærliggende at tænke, at gravpladsen til den nordøstlige bebyggelse har ligget lige øst for bebyggelsen, idet der her tidligere er registreret en gravhøj. Der kunne ikke længere findes spor af højen ved prøvegravningen, den er åbenbart totalt bortpløjet, og det samme er en evt. nærliggende gravplads.

Aalestrup bebyggelserne i nationalt perspektiv

De to små bebyggelser er faktisk typiske for førromersk jernalder, som vi kender dem over hele landet. Vi finder oftest få huse liggende sammen på mindre højninger i terrænet. Som her, er der ikke hegn omkring pladserne, der kan vise, hvilke huse der er samtidige, og hvilke der evt. kan høre sammen. Det kommer først lidt senere i jernalderen. En af de tidligste og kendteste er landsbyen med omkransende hegn fra Grøntoft, som er ca. 100-200 år yngre, end de her undersøgte pladser, 100 år senere har man visse steder bygget hegn om de enkelte gårde, f.eks. ved Hodde. Så velafgrænsede pladser er dog stadig sjældne.

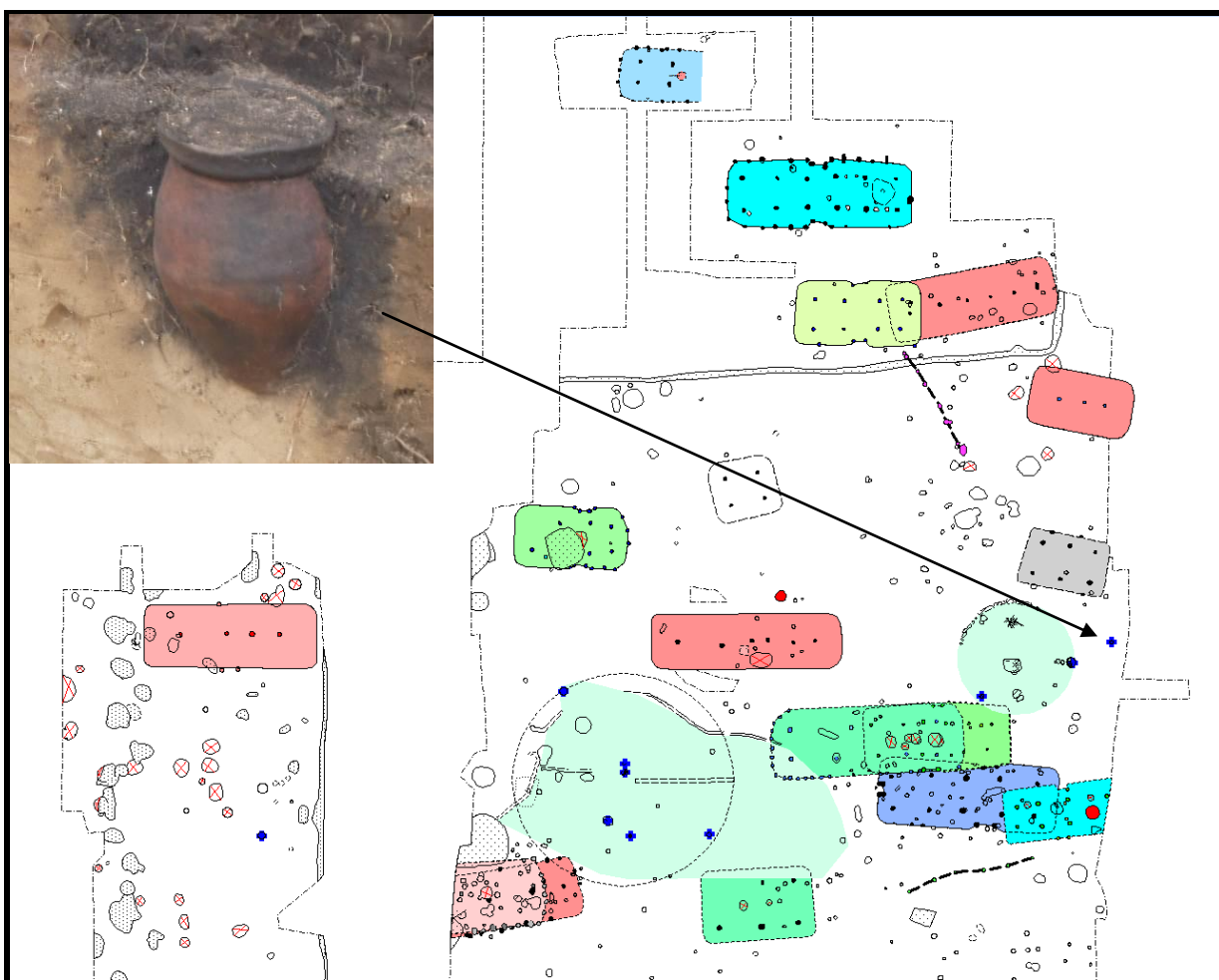


Figur 13. Grøntoft og Hodde fra henholdsvis 200 og 100 f. Kr. Efter S. Hvass.

Da der ikke er hegn, er det ikke muligt at fastslå, om der har været tale om dobbeltgårde, altså gårde der består af to sammenhængende langhuse, som det f.eks. ses længere mod syd i museets ansvarsområde. Ved de typiske dobbeltgårde er der oftest tale om et langhus og et lidt mindre hus knyttet hertil (se f.eks. Bygherrerapport 54; Duehøj Syd – boplads og begravelser fra bronzealderen). Da husene på pladsen her består af omtrent lige store huse, er der ikke umiddelbart noget, der taler for at tolke husene som dobbeltgårde, men det kan dog ikke helt udelukkes.

Som allerede nævnt er gravene svære at finde, fordi det er små ubetydelige grave, der nemt overses i en prøvegravning, og når der dyrkes og laver anlægsarbejde. Samtidig mangler de den beskyttende høj, som har bevaret mange af yngre bronzealders brandgrave.

Gravene dukker dog alligevel op af og til, således i en udgravning museet ligeledes foretog i 2006 i Bjerregrav ca. 12 km længere mod syd. Ud over bebyggelse fra yngre stenalder var der her bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder ligesom ved Aalestrup Vest. Her var imidlertid også flere brandgrave fra samme periode, dels i kanten af en stencirkel, som i dag er næsten væk, dels i et område som så ud til at være omkranset med en grøft og i hver fald ikke var bebygget eller berørt af andre aktivitetsspor. Om dette kan man læse mere i bygherrerapporten fra denne udgravning: *Rishøjen - bebyggelse fra yngre stenalder og bebyggelse og gravplads fra yngre bronzealder/ældre førromersk jernalder samt tre grave i én måske fra yngre jernalder.* (Bygherrerapport nr 71)



Figur 14. Rishøjen. De røde huse er fra yngre stenalder, mens de øvrige er fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. De blå kors er brandgrave, hvor benene formodentlig har været lagt i lerkrugger (urnegrave) eller en organisk beholder. Pilen viser, hvor den viste urne, er fundet.

Tak til Aalestrup Kommune for det gode samarbejde i forbindelse med udgravningen.

Relevant litteratur

Ethelberg, Per; Nis Hardt, Bjørn Poulsen & Anne Birgitte Sørensen 2003: Det sønderjyske landbrugs historie: jernalder, vikingetid og middelalder. Haderslev.
Jensen, Jørgen 2003: Danmarks Oldtid – Jernalder 500 f. kr. – 400 e.Kr. København.
Nielsen, Mikael Holdgaard 2011: Den ældre jernalder på Fyn - det levede liv 500 f.Kr.-150 e.Kr. Odense.

Diverse oplysninger:

Viborg Museums j. nr.: VSM G802 Aalestrup NØ og 09120 Aalestrup V
Sogn, herred og amt: Øster Bølle Sogn, Rinds Sogn, Viborg Amt
Fund og Fortidsminder: 130917-173 og 130917-177
Kulturarvsstyrelsens j. nr.: 2003-2122-0665 og 2003-2122-1228
Bygherre: Aalestrup Kommune
Rendegravemaskine fra: Klotrup Maskine Udlejning
Deltagere i udgravningen: Mag. art Kamilla Fiedler Terkildsen (daglig leder, beretningspligtig), Martin Mikkelsen (sagsansvarlig), Anne Drageset (bachelor), Mogens Sørensen (arbejdsmand), Kresten Holme (amatørarkæolog, Aalestrup)

Dokumentationsmaterialet bestående af beretning, tegninger, fund, fotos m.v. opbevares på Viborg Museum, Hjultorvet 4, 8800 Viborg.

Undersøgelsen er betalt af bygherren, Kulturstyrelsen og Viborg Museum

Om bygherrerapporter

Når der er foretaget en arkæologisk udgravning, der er helt eller delvist finansieret af en privat eller offentlig bygherre, skal der udarbejdes en særskilt rapport til bygherren. Bygherrerapporten skal være almindeligt tilgængelig, præsentere udgravningens resultater og sætte dem i sammenhæng med det omgivende landskabs kulturhistorie.¹

Viborg Museum har besluttet at udgive museets bygherrerapporter i en fortløbende serie. Ældre numre kan købes for 20 kr. (medmindre andet er anført) ved henvendelse til museet.

Liste over Viborg Museums bygherrerapporter

1. Båndruplund – en boplads fra bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2004.
2. Nordentofte, Skals – en boplads fra sen yngre stenalder, bronzealder og tidlig jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
3. Brokbakken – en samlingsplads fra bronzealder og en gravplads fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2004.
4. Lynderup SV – et aktivitetsområde fra sen yngre stenalder og bronzealder. Martin Mikkelsen og Mikael H. Nielsen. 2006.
5. Teglværksvej – en boplads fra ældre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2005.
6. Klejtrup Syd – en boplads fra sen yngre stenalder / tidlig ældre bronzealder. Marianne Høyem Andreasen. 2005.
7. Krogen, Aidt. gravplads fra romersk jernalder hus fra yngre jernalder, kirke fra tidlig middelalder, bebyggelse fra højmiddelalderen, Agersystemer fra middelalderen. Astrid Skou Hansen og Njal J. Geertz
8. Højvangen, Ørum. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
9. Stenshede – en gravhøj og andre fund fra yngre stenalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2006
10. Ørum Sportsplads – et aktivitetsområde fra ældre jernalder. Mikael H. Nielsen. 2005
11. Sundstrup Øst – en boplads fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen. 2006.
12. Ettrupvej, Fjelsø – to aktivitetsområder fra bronzealder eller jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2006.
13. Løvel Syd - bebyggelse spor fra yngre bronzealder og ældre germansk jernalder. Malene R. Beck & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2006.
14. Skaldehøj og Arildsvej - to bopladser fra førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. Under udarbejdelse.
15. Liseborg- et forsvarsværk fra tidlig førromersk jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen 2009.
16. Lindum syd – langhus fra middelalderen. Jesper Hjermind. 2006.
17. Søhuset, Viborg - på kanten af middelalderbyen. Marianne Greve Iversen. 2006.
18. Formyre SØ - hustomt og grave fra sen ældre bronzealder - fladmarksgravpladser fra tidlig jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
19. Tindbækvej 25 - Gravhøj fra enkeltgravskultur. Martin Mikkelsen og Mikkel Kiildsen. 2007.
20. Langmosegård - en boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen. 2007.
21. Løgstrup SØ - en boplads fra yngre jernalder - aktivitetsspor fra yngre bronzealder. Sanne Boddum, Mikkel Kiildsen & Mikael H. Nielsen. 2007.
22. Viborg Vestermark - Bopladser fra bronzealderen. og Martin Mikkelsen. Under udarbejdelse.
23. Ridder Munks Vej - En gravplads m.m. fra stenalder, bronzealder og jernalder. Sanne Boddum og Martin Mikkelsen. 2007
24. Rødding SV - bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
25. Randrup Mølle – et langhus med forsænket østende fra yngre stenalder. Sidsel Wåhlin og Martin Mikkelsen. 2008.
26. Spangsdal II og Gl. Asmild. Gårdsanlæg fra Middelalder og nyere tid. Mette Klingenberg og Lars Ager-snap Larsen. 2010.
27. Bjerring Hede - en gravplads fra ældre jernalder - en boplads- og aktivitetsspor fra ældre jernalder. Asger V. Amundsen, Tobias Danborg Torfing og Martin Mikkelsen 2012.
28. Liseborg Høje - boplads fra yngre bronzealder - begravelse i vognfading fra vikingetid. Elin Vanting & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
29. Stenshede Syd - Gravhøj fra enkeltgravskultur - bopladser fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Claus Sørensen og Martin Mikkelsen. 2009.
30. Hjortdalgård - en boplads fra ældre jernalder. Claus Frederik Sørensen og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009
31. Sønner Mose - en bebyggelse fra ældre bronzealder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.

¹ Kulturarvsstyrelsen: Retningslinjer for udformning af rapport til bygherre/anlægsmyndighed

32. Rådmandshus – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder på Viborg Vestermark. Mikkel Kiildsen. 2009.
33. Højlund Spangsdal I – landsby fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2009.
34. Rugballegård – brandgrave og boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
35. Kokær Høj – bebyggelse fra jernalder. Mikkel Kiildsen. 2009.
36. Birgittelyst – boplads og aktivitetsområde fra yngre bronzealder og førromersk jernalder samt vejforløb fra historisk tid. Jakob Westermann og Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
37. Ørum Industrivej – boplads fra yngre bronzealder og førromersk jernalder. Elin Vanting. 2009.
38. Mølgård, Resen – boplads fra førromersk jernalder. Martin Mikkelsen, Mikkel Kiildsen, Kamilla F. Terkildsen. 2009.
39. Iller – en bebyggelse fra yngre jernalder. Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
40. Toftumvej, Mønsted. Jættestuetomt fra yngre stenalder samt boplads fra romersk jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen. 2009.
41. Hulbækvej 31 – boplads og grave fra ældre jernalder. Martin Mikkelsen. 2009.
42. Hørup – bebyggelse spor fra ældre og yngre jernalder. Mikkel Kiildsen & Dorthe Kaldal Mikkelsen. 2009.
43. Tindbæk Hestehave – en boplads fra yngre stenalder samt en boplads og en urnegrav fra yngre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
44. Møllegård, Klejtrup – boplads fra sen yngre stenalder og bronzealder. Sanne Boddum. 2010.
45. Neder Hallum, Ravnstrup – bebyggelse og aktivitetsspor fra germansk jernalder og vikingetid. Mette Klingenberg. 2010.
46. Løgstrup Nord – bebyggelse fra yngre stenalder til førromersk jernalder. Mikkel Kiildsen. 2010.
47. Haugårdvej 17 – en bebyggelse fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
48. Ørndrup Vest – aktivitetsspor fra yngre stenalder og bebyggelse fra yngre bronzealder og ældre jernalder. Sanne Boddum. 2010.
49. Skals Nord – en bebyggelse fra yngre bronzealder og/eller tidlig førromersk jernalder. Lars Agersnap Larsen. 2010.
50. Hestdalvej, Viborg Vestermark – bebyggelse fra yngre vikingetid og ældre middelalder. Mikkel Kiildsen. 2011.
51. Hjarbækvej – en lille samlingsplads fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2011.
52. Tapdrup Vest – bebyggelse og aktivitetsområde fra ældre jernalder samt overpløjet gravhøj fra yngre stenalder. Mikkel Kiildsen 2011.
53. Troelstrup – bebyggelse fra ældre jernalder. Mikkel Kiildsen 2011.
54. Duehøj Syd – boplads og begravelser fra bronzealderen. Martin Mikkelsen 2011.
55. Toftum – boplads fra ældre jernalder. Kamilla Fiedler Terkildsen
56. Hvolris Skovbakke, Hvolris Jernalderlandsby. Martin Mikkelsen
57. Låstrup Bakken – boplads fra yngre bronzealder. Bente Grundvad, Sidsel Wåhlin, Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen.
58. Kragssøgård - boplads fra yngre bronzealder. Martin Mikkelsen 2011.
59. Liseborg Høje II - Små treskibede huse fra y. stenalder. Kamilla Fiedler Terkildsen og Martin Mikkelsen 2011.
60. Korsbakken og Havhus - bebyggelse fra yngre romersk - ældre germansk jernalder Bente Grundvad Nielsen og Kamilla Fiedler Terkildsen 2011.
61. Domdalsgård - gravplads fra ældre romersk jernalder, - landsby fra ældre og yngre germansk jernalder. 2011.
62. Bygdalgård – bebyggelse fra yngre stenalder til slutningen af bronzealderen. Mikkel Kiildsen & Sidsel Wåhlin 2012.
63. Kærgård, Daughjerg. En landsby med tekstilproduktion fra yngre jernalder. Mette Klingenberg og Kamilla Fiedler Terkildsen. 2012.
64. Spangsdal II - boplads fra yngre bronzealder og/eller ældre jernalder. Sanne Boddum. 2012.
65. Abildal. En boplads fra sen yngre stenalder, samt brandgrave fra yngre bronzealder. Lars Agersnap Larsen. 2012.
66. Mammen Søndervang – bebyggelse og aktivitetsområde fra yngre bronzealder. Mikkel Kiildsen. 2012.
67. Kvorning 9a – boplads fra yngre bronzealder – gravplads og bebyggelse fra yngre romersk jernalder. Sanne Boddum. 2012.
68. Hulbæltet ved Liseborg - nye resultater. 2012.
69. Selli Ager, Aidt. En urnegrav med ringgrøft fra sen førromersk jernalder og en gravplads fra ældre vikingetid.
70. Aalestrup. - To bebyggelser fra førromersk jernalder

71. Rishøjen - bebyggelse fra yngre stenalder og bebyggelse og gravplads fra yngre bronzealder/ældre førromersk jernalder samt tre grave i én, måske fra yngre jernalder

